

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2024. gada 16. septembrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 100/2024),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Jelgavas valstspilsētas pašvaldības 2022. gada 28. oktobra saistošo noteikumu Nr. 22-36 “Jelgavas valstspilsētas pašvaldības teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” (turpmāk – Saistošie noteikumi) 9.1. apakšpunktu un 10. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. un 105. pantam;

1.2. uzlikt Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai pienākumu grozīt Saistošos noteikumus, paredzot, ka neapbūvēta nekustamā īpašuma teritorijā, kas ir publiski pieejama pašvaldības iedzīvotājiem un no kuras netiek gūti ienākumi, kā arī nav nekustamā īpašuma nodokļa parāds, pašvaldība par saviem līdzekļiem nodrošina saistošo noteikumu izpildi attiecībā uz teritorijas kopšanu;

1.3. uzlikt Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai pienākumu grozīt Saistošo noteikumu 10. punktu, paredzot personām ar I grupas invaliditāti atvieglojumus no Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunktā noteiktā pienākuma.

2. Saistošo noteikumu 9.1. apakšpunkts noteic, ka neapbūvēta nekustamā īpašuma teritorijā nekustamā īpašuma īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nodrošina zāles nopļaušanu visā teritorijā, ja nekustamais īpašums saskaņā ar Jelgavas valstspilsētas pašvaldības teritorijas plānojuma funkcionālo zonējumu atrodas daudzstāvu dzīvojamās apbūves, publiskās apbūves vai jauktas centra apbūves teritorijā, ne retāk kā divas reizes gadā līdz kārtējā gada 30. jūnijam un 15. septembrim, katrā pļaušanas reizē nodrošinot zāles garumu zem 20 cm.

Savukārt Saistošo noteikumu 10. punkts noteic, ka no Saistošo noteikumu 4.1.–4.4. apakšpunktā noteiktajiem pienākumiem par īpašumam piegulošās teritorijas kopšanu var tikt atbrīvots viendzīvokļa dzīvojamās mājas, kura netiek izmantota saimnieciskajai darbībai, īpašnieks vai tiesiskais valdītājs, kurš īpašumā deklarēts viens vai kopā ar nepilngadīgu bērnu un kuram ir noteikta I vai II invaliditātes grupa un trūcīgas vai maznodrošinātas māsaimniecības statuss.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas kompetence izsmeļoši noteikta Satversmes 85. pantā un Satversmes tiesas likuma 16. pantā (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 20. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2008-25-03 8.1. punktu*).

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par pašvaldības saistošo noteikumu atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta pašvaldības saistošo noteikumu satversmība. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Vienlaikus Satversmes tiesai nav kompetence lemt par grozījumiem normatīvajos tiesību aktos. Satversmes tiesas kompetenci ierobežo varas dalīšanas princips un tā nevar noteikt piemērotāko un politiski vai ekonomiski lietderīgāko risinājumu. Šāda kompetence izskatāmajā gadījumā ir pašvaldībai, kuru likumdevējs ir pilnvarojis un piešķīris rīcības brīvību piemērotākā tiesiskā risinājuma pieņemšanā. Līdz ar to šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktā norādītie prasījumi nav piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot. Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma personai aizskar šīs Satversmē ietvertās pamattiesības. Aizskārums izpaužas kā tiesību normas tiešas vai ar tās piemērošanas aktu radītas negatīvas tiesiskas sekas attiecībā uz personas pamattiesībām (*sk. Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*).

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā un valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā geolatvija.lv pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai pieder publiskās apbūves teritorijā esošs zemesgabals. Apstrīdētās normas uzliekot viņai pienākumu nodrošināt zāles nopļaušanu minētajā zemesgabalā un neparedzot viņai atvieglojumu no minētā pienākuma kā personai ar I invaliditātes grupu. Tādējādi esot aizskartas viņai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 105. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzēja lūdz atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām arī Satversmes 96. pantam.

Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādas konkrētas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības ir ietvertas Satversmes 96. pantā un kādā veidā tieši apstrīdētās normas šīs pamattiesības aizskar.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 96. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt tai Satversmē noteiktās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt atbilstoši šā panta sestās daļas 2. punktam konstitucionālajā sūdzībā ir jāpamato, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav. Turklāt šā panta septītās daļas 2. punkts noteic, ka konstitucionālajai sūdzībai pievieno dokumentus, kas apliecina, ka izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi gadījumos, kad tādi ir.

Pieteikumā norādīts, ka 2023. gada septembrī pret Pieteikuma iesniedzēju tika uzsākta administratīvā pārkāpuma lieta par zāles nepļaušanu viņai piederošajā īpašumā. Tomēr pieteikumā nav pamatots, ka Pieteikuma iesniedzēja ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt viņai Satversmē noteiktās pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai, ka tādu iespēju nav. Tāpat pieteikumam nav pievienoti dokumenti, kas apliecina, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. un 3. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 100/2024).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina